

Izskaties labi, jĀ«ties slikti? Kas ir PERC?

Wednesday, 08 August 2007

Kad JĀ«s uzvilĀ«t apĀ«rbu, kuru noĀ«emat no Ā«miskĀ«s tĀ«rĀ«tavas, JĀ«s kĀ«dreiz pamanĀ«t šo saldo smarĀ«s, bet laikam tas nebija iemesls, lai uztraucĀ«ties, un pĀ«c daĀ«iem minĀ«tĀ«m JĀ«s aizmirsĀ«t par to. Bet tas nav lieta, par kuru vajadzĀ«t aizmirst. Tas ir toksiska Ā«miskas vielas smarĀ«s. Un JĀ«s uzvilĀ«t to tieši uz savu Ā«du. Vajag atzĀ«mĀ«t, ka tieši smarĀ«s ir tas vielas raksturĀ«ga Ā«patnĀ«ba. Tas vielas nosaukums ir perc. Citi nosaukumi ir perhloroetilĀ«ns, tetrahloretilĀ«ns, PCE.

Kas tas ir Perc?

Tas ir Ā«miska viela, kura ir zinĀ«ma jau no 1821. gadĀ«, kad LielbritĀ«nijas zinĀ«tnieks Maikls Faradejs sintezĀ«ja tetrahloretilĀ«nu. TetrahloretilĀ«ns ir šĀ«idrumš ar stipru, saldu smarĀ«u. LaikĀ«, kad daĀ«i saka, kĀ« perc ir dabĀ«ga viela, un to saĀ«em no aĀ«Ā«m, patiesĀ«bĀ«, saskaĀ« ar Vides aizsardzĀ«bas aĀ«entĀ«ras (Environmental Protection Agency (EPA's)), tas ir pilnĀ«gi mĀ«kslĀ«ga viela. Perc izmanto ne tikai apĀ«rbu tĀ«rĀ«šanai, bet arĀ« apavu pulĀ«šanai, printera tintĀ«m un citiem produktiem. Bet tomĀ«r 85% no perc tiek izmantotas tieši apĀ«rbu tĀ«rĀ«šanai.

Perc parĀ«dĀ«jĀ«s tĀ«rĀ«šanas industrijĀ« 1934. gadĀ«. Un skaitĀ«s vislabĀ«kais tĀ«rĀ«šanas aĀ«ents, salĀ«dzinoši ar agrĀ«k lietojamiem aĀ«entiem, kuriem pamatĀ« bija nafta. Perc popularitĀ«te arĀ« paaugstinĀ«s naftas trĀ«kumu dĀ«Ā« pĀ«c II Pasaules kara. TĀ«dejĀ«di perc kĀ«uva par vispopulĀ«rĀ«ko tĀ«rĀ«šanas atšĀ«aidĀ«t/ASV. Perc ietekme uz veselĀ«bu

Ā«miskas vielas ietekmi uz veselĀ«bu var sadalĀ«t divos punktos: ietekme pĀ«c ilgstoša kontakta un ietekme pĀ«c Ā«stermiĀ«ta kontakta. ArĀ« ir daĀ«Ā«di ietekmes sfĀ«ras: saskare ar Ā«du, nokĀ«Ā«šana acĀ«s, ieelpošana, norĀ«jošana un citi.

AkĀ«tĀ«vi efekti, kurus var izraisĀ«t perc ir: elpceĀ«u un acu kairinĀ«jums, nieres disfunkcija, neirolģiskie bojĀ«jumi (uzvedĀ«bas un garastavokĀ«a mainĀ«šana, reiboni, galvas sĀ«pes, miegainĀ«ba)

IlglaicĀ«ga ieelpošana var izraisĀ«t sirds aritmiju un aknu bojĀ«jumus.

Pamatoties uz pĀ«tĀ«jumu, kurĀ« piedalĀ«jĀ«s Ā«miskas tĀ«rĀ«tavas darbinieki, saskare ar perc var palielinĀ«t risku saslimt ar Ā«bas vadu, nieres, plaušu un aizkuĀ«tĀ«a dziedzeras vĀ«zi. Bet vajag arĀ« atzĀ«mĀ«t, kĀ« pĀ«tĀ«juma nebija uzskaitĀ«ti tĀ«di faktori, kĀ« pĀ«tĀ«jumu cilvĀ«ku smĀ«Ā«šana un alkohola dzeršana. Perc alternatĀ«vas Ir daudzas perc alternatĀ«vu. VisgalvenĀ«kie no tam ir CO2, silicijs un mitra tĀ«rĀ«šana. Un tas alternatĀ«vas tiešam mazĀ«k ietekme uz vidi un uz cilvĀ«ka veselĀ«bu.

Bet galvenais šĀ«rslis ir nauda. Mazie uzĀ«tĀ«mumi, bet Ā«miskas tĀ«rĀ«tavas pĀ«rsvara ir mazie uzĀ«tĀ«mumi, nevis atĀ«auties nopirkt dĀ«rgas iekĀ«rtas. Silicija iekĀ«rtas maksĀ« apmĀ«ram par 10000\$ vairĀ«k nekĀ« Perc iekĀ«rtas, bet CO2 tehnoloĀ«ģijas ir vĀ«l dĀ«rgĀ«k.

Bet ko var izdarĀ«t parastais cilvĀ«ks- Ā«miskas tĀ«rĀ«tavas klients? VisparastĀ«kais, ir palĀ«gt jĀ«su apĀ«rba tĀ«rĀ«šanai izmantot mitru tĀ«rĀ«šanu, nevis sausu, gandrĀ«z visas Ā«miskas tĀ«rĀ«tavas piedava tĀ«du iespĀ«ju. Virums.lv pĀ«c environmentalchemistry.com materiĀ«liem.